

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
— INAPOIAZĂ. —

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei

Pe 6 luni . . . 20 Lei

Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Pamfletele Sibiului.

(=) Le cunoaștem cu toții. Ni-s'au trimis doar acasă, fără să ni-se ceară prețul în bani. Deocamdată, se vede, că nu bani le trebuie domnilor dela Sibiu, — aceștia îi au se pare de aiurea —, ci un lucru mult mai de preț: *sufletul nostru*.

Nu li-se împare cum stăm. Ura Bizanțului împotriva a tot ce este în legătură cu Scaunul Romei, nu le dă pace un moment. Unii dintre ei au și cunoștințe istorice, și prin urmare sunt conștii — trebuie să fie! — de halul în care a ajuns, după desbinarea de Roma, întreagă biserica răsăriteană. Văd foarte bine — căci nu presupunem atâta orbire! —, că față de problemele vieții moderne, față de curentele ridicate la suprafață de cursul evoluției, ortodoxismul este cu totul neputincios. Incrementă în formalismul riturilor moștenite din primele veacuri creștine, biserica aceasta, ruptă din trunchiul adevăratei biserici a Domnului, amuțită în amvoanele sale, în loc să conducă ea sufletul neamurilor pe cari a rămas să le stăpânească vremelnic, e prinsă ea însăși în temnița vieții de stat a acestor popoare, cari o privesc doar ca un obiect de muzeu, de păstrat și acela numai până când va mai fi la modă ca astfel de lucruri să fie păstrate.

De altă parte, e sigur, că domni aceștia — măcar aceia cari prin studiul istoriei au ajuns pe anumite înălțimi, de unde un ochiu sănătos poate să vadă departe —, își dau seamă de viața bogată ce pulsează în formele schimbate mereu, după cerințele vremii, ale bisericii romane. Aici totul este în mișcare, pentru că le mișcă pe toate inima, întărită de puterea divină. Dela un capăt al lumii la altul, această biserică, independentă dela orice formă de stat și totuși atât de adânc concrescută cu toate, internațională în sensul creștin al cuvântului și totuși atât de aproape de inima tuturor neamurilor, gândește, vorbește și lucrează fără încetare pentru realizarea împărăției lui Dumnezeu între oameni. Puterea acestei pulzații s'a simțit — mai puțin, ce-i drept, pentru împrejurările deosebit de grele prin cari am trecut — și în sinul bisericii noastre unite cu Roma. Activitatea ei din timpul din urmă, de când am ajuns și noi la lumină și soare, se încorporează însă tot mai mult în cadrul adevăratei concepții creștine și avem cele mai bune nădejdi, că nu peste mult biserica aceasta va putea sta cu fruntea ridicată alături de oricare din surorile ei din Apus.

Cu toate acestea, ori mai curând poate tocmai pentru acestea, pamfletele Sibiului vin să ne spună că „cel mai mare răspuns, ce ar putea da neamul românesc soliei de tentație dela Roma (concordatul) ar fi ruperea ori-

căror legături cu scaunul papal și revenirea la vechea stare: *resstitutio in integrum!*”

Dar nu ne ocupăm acum de aceste îndemnuri cu totul neavenite, cari, pare-că, ies din morminte . . . pentru a ne îndemna să ne sinucidem și noi. Ele nu vor putea turbura nici un singur suflet din sinul bisericii noastre, ci mai vârtos le vor aduna în jurul stâncii lui Petru. Iar preoțimea, căreia să adresează direct, ca o nemai pomenită sfidare a jurământului ei de-a propovădui *viața*, nu moartea, va ști să dea chiar un răspuns vrednic de îndrăzneala celor cari au ținut cu tot prețul să-l aibă. Dl Lupaș și „păr. Terenție“ pot fi siguri că au făcut un *calcul foarte greșit*, când au crezut că prin scrisul lor veninos vor putea să spargă șirele noastre.

Altceva este ce ne preocupă acum, în legătură cu aceste pamflete. Este *bănuiala, că la spatele acestor neputincioase încercări de proselitism ar fi puterea de stat*. Bănuiala aceasta s'a mai ivit în sufletul nostru în legătură cu alte apariții din ultimul timp, relevate în aceste coloane. Acum însă, când unul diu autorii acestor broșuri o spune pe față, că „*biserica ortodoxă poate să lucreze împotriva bisericii unite*, dar nu și întors“, acum când, simultan cu răspândirea acestor pamflete, Ordinariatelor noastre li-se scrie dela minister „*să nu mai recomande*“ anumite broșuri de *apărare* cinstită și absolut obiectivă, bănuiala aceasta începe să treacă în cadrele unui sentiment mult mai fixat, acela al siguranței.

Încă nu spunem, că am fi siguri de asta, fiindcă este un lucru prea grav, decât să-l putem afirma numai pe temeiul datelor ce deținem până acuma. Și, pare-că nu putem să concepem, ca un stat modern, cum ne place să-l credem pe al nostru, să iee în programul său o acțiune de natura aceasta, oricât de mult ar putea să-i suradă de altfel ideea unei biserici, lipsite de orice independență, cum poate să-i pară biserica dominantă a țării. De aceea am fi foarte bucuroși, dacă bănuiala noastră nu s'ar adevăra, ci mai curând am fi siliți să o scoatem din suflet.

Până când însă există, și până când aproape zilnic ni-se adaug momente nouă cari o hrănesc, va înțelege oricine, că ar fi o imprudență, să nu o spunem, că este, și — nimeni să nu se supere! — ar fi o crimă în contra bisericii noastre, dacă nu am protesta dela început cu toată puterea împotriva unei atari acțiuni de guvernare, care nu poate intra în atribuțiile unui stat modern și care, după părerea noastră, este nespuse de păgubitoare pentru interesele țării.

Iată ce am voit și ce a trebuit să spunem în legătură cu pamfletele dela Sibiu. Și mulțumim domnilor, cari le-au pus în circulație, că ne-au dat prilejul să putem spune acestea. Pentru dănsii ele ar putea să fie o învățătură, iar pentru puterea de stat am dori să fie un advertisement.

În jurul vizitei dela Blaj a Nunțului apostolic s'a încins, fără nici un temei, o discuție gazetărească din cele mai supărătoare.

La timpul său, gazetele din Cluj au publicat, în legătură cu vizita Mgr. Marmaggi la Blaj, un scurt și foarte slab raport, în care se spunea între altele, că în cuvântarea din catedrală, Escelența Sa Nunțiu papal ar fi vorbit despre „*bucuria Romei pentru victoria latină, care a desrobit pe flicele ei de pretutindeni*“. Or, Nunțiu papal n'a spus la Blaj un singur cuvânt asupra războiului. Numărul 25 al acestui organ, în care s'au schițat toate cuvântările câte s'au rostit din acel prilej, insistându-se, în chip deosebit, chiar asupra minunatei cuvântări ținută de trimisul Papei în catedrală din Blaj, poate fi pentru oricine o dovadă hotărâtoare despre aceasta. Scrisul nostru de atunci, în care n'aveam nici un motiv să suprimăm — dacă s'ar fi produs — un atare cuvânt al Nunțului, vor trebui să aibă pentru orice om de *bună* credință mai multă autoritate decât scrisul recent din „Gazeta Ardealului“, unde într'un articol certat cu legile bunei cuviințe se afirmă de nou, că Mgr. Marmaggi ar fi spus la Blaj lucruri pe cari nu le-a spus niciodată.

Chestiunea s'a lămurit de altfel definitiv prin *desmințirea*, pe care Nunțiu a crezut că trebuie s'o deie în cauză, printr'o scrisoare, adresată episcopului Majláth dela Alba-Iulia, în care stăruind asupra îndatoririlor pe cari le are în calitate de reprezentant al Sf. Scaun al Romei, constată cu toată hotărârea și ca un ce foarte firesc, că *nici când nu a spus și nu a putut spune atari cuvinte*, prin cari o parte a membrilor bisericii lui Hristos să se poată simți jigniți în sentimentele lor. „Orice aluzie asupra războiului, spune înaltul prelat, a fost și va fi evitată din parte-mi, ori se va face cel mult în spiritul Sf. Părinte, care este, că: avem azi o datorință, care nu iartă, *de-a conlucra la împăcarea popoarelor*, de-a ridica marea familia creștină de nou pe temelia religiunii intime și practice, a dreptului, și a unei împurutate iubiri multilaterale și generoase, cari singure pot vindeca ranele și pot usca lacrimile provocate de groaznică încercare a războiului“.

Pe urma acestora, chestiunea este atât de lămurită, încât orice discuție ulterioară asupra ei va trebui să trezească la toți o sinceră *compătimire* față de ceice ar căuta s'o mai țină la suprafață.

Cu toate acestea nu este eschis, că se vor găsi și de acum înainte „reporteri indiscreți“, a căror lungi urechi îi califică pentru de-a auzi și lucruri, cari nu s'au spus niciodată, ori „spirituali năzbâtiști“, cari să încearcă o glumă pe tema „pocăinței Escelenței Sale“. Aceștia nu vor schimba însă întru nimic adevărul lucrurilor, ci vor servi doar ca o nouă dovadă, că presa noastră ardelenască a început să se contamineze și ea de veninul raportagiului tendențios și superficial al presei jidovite din vechiul regat.

Dintr'o scrisoare.

Un fruntaș al vieții noastre publice ne trimite o scrisoare mai lungă, din care am crezut că e bine să dăm o parte publicității. Iată ce ni-se scrie între altele:

Vin să confirm și din parte-mi, că „*pamfletele dela Sibiu*“, cum foarte nimerit s'au caracterizat în nrul trecut al „*Unirii*“, au fost răspândite în toate parohiile noastre, dar se înșeală amar părinții pravoslavnici: Terentie și Lupaș (nomen est omen la cel din urmă), acești urmași vrednici ai atât de puțin glorioșului „călugăr“ Șofronie și a tovarășului său popa Tunsu din veacul al XVIII-lea, dacă cred, că asemenea mijloace pot să prindă la un cler ca al nostru.

Am rămas cu toții scârbiți de atâta cutezanță și am convingerea, că de răspunsul ce-l vor primi dela preoțimea noastră, o să le roșească obrazul, chiar și între patru ochi, acestor turburători ai păcii confesionale.

Ceeace nu știți — poate — DVoastră e, că Dr. Lupaș, într'o ședință plenară a secțiilor științifice-literare întrunite la „Asociațiune“ în Sibiu în zilele de 14-15 Iulie a. c., nu s'a sfiit să declare publice, într'un schimb de vorbe avute cu un altul, că Dneilor ortodoxii au voie să lucreze și împotriva bisericii unite, dar uniții nu împotriva „ortodoxiei“ lor.

Și acest om nu numai că n'a fost tuns, ci a primit chiar încredințarea să țină o conferință la adunarea generală viitoare a „Asociațiunii“ din Sighetul Maramurășului, tratând despre momentele istorice mai remarcabile din trecutul acelu colț de țară.

Cred, că cu isprava sa din urmă acest minunat „profesor universitar și membru al Academiei Române“ s'a recomandat nu se poate mai călduros atențiunii fraților maramurășeni, cari îi vor face primirea ce o merită, de nu va simți cumva, că după ce și-a trimis înainte „pamfletul“ nu-i nevoie să mai meargă acolo și în persoană.

Omul acesta în urmărirea unei utopii, de care este obsedat împreună cu blajinul său tovarăș Terentie, e în stare să aprindă întreg

Ardealul dela un colț la altul, atât de mult îi zace la inimă consolidarea României întregite fără conlucrarea lui, deși ar trebui să știe ca român mare, ce se ține, că biata țară are cu totul alte nevoi de înfruntat și e foarte regretabil, că pentru o astfel de activitate i-se dă teren și în sinul „Asociațiunii“, de unde este exclusă, prin statute, orice formă de confesionalism. E interesul de viață al acestei instituții naționale culturale, ca acestui conferențiar inoportun comitetul central să-i detragă la timp încredințarea.

Revistă bisericească.

În drumul său pentru vizitarea bisericii catolice de pe întreg cuprinsul României, *Nunțiul papal* a avut o primire deosebit de impunătoare la *Baia-mare*, unde a ajuns în ziua de 2 August. Autoritățile locale au reușit să aranjeze primirea cu atâta grijă, încât Mgr Marmaggi a putut să constate, ca în mijlocul Băi-mărenilor se simte cu adevărat ca în mijlocul alor săi. *Baia-mare* dorește de mult să ajungă reședința noii episcopii unite ce se va înființa în părțile acele și se pare că a reușit acum să câștige pentru acest gând pe deplin și pe reprezentantul Sf. Părinte al Romei.

Dela Gherla, de unde nu am primit încă informații mai detaliate, *Nunțiul papal* a trecut la Cluj, unde a vizitat biserica noastră și instituțiile romano-catolice. De aici Esceleanța Sa a plecat de nou la Lugoj, unde va sta până pe la sfârșitul acestei luni. În tot drumul peste Oradea-mare, Carăi, Satu-mare, *Baia-mare*, Gherla și Cluj, *Nunțiul* a fost însoțit de pâr. canonic Ioan Boroș, vicarul general dela Lugoj.

„Monitorul Oficial“ din 6 August e. publică *legea privitoare la organizarea clerului militar*, sancționată de M. S. Regele în 20 Iulie. Camera, nu a schimbat nici ea titlul

episcopului militar, așa că pe lângă „mitropolitul“ de Alba-Iulia vom avea de acum și un „episcop“ de Alba-Iulia. S'au făcut totuși câteva schimbări în proiectul publicat în Nr. 23 al acestui organ. Astfel la art. 1., s'a adaus, că preoții militari activi de orice rit „vor fi numiți prin decret regal în baza unui concurs“. În art. 4 s'a făcut modificarea că preotul de regiment va fi asimilat „cu gradul de căpitan“ (nu și cu cel de locotinent), adaugându-se la urmă că „preoții militari nu vor avea nici parohie, nici catedre“. În ce privește atribuțiile episcopului militar, art. 5 spune apriat că „atribuțiile din punct de vedere spiritual le va exercita numai asupra preoților de rit greco-oriental“, având asupra întregului cler militar numai atribuții de ordin administrativ. La art. 6, unde e vorba de recrutarea în prezent a preoților militari asimilați gradului de căpitan, se adaugă, că ei se vor lua dintre licențiații și doctorii în teologie „după o practică de păstorire de 3 ani și să nu aibă vrăsta mai mare de 32 ani“. Incolo proiectul s'a primit în forma cum s'a publicat, cu câteva modificări stilare mai mărunte.

Pentru judecarea proceselor disciplinare și criminale ale preoțimii, Ordinariatul arhiepiscopesc din Blaj a decis instituirea unui tribunal anume, care să lucreze sub prezidenția vicarului general, hotărînd singur asupra tuturor proceselor în cadrele legiurilor existente. — Înființarea acestui tribunal este o inovație din cele mai norocoase, care va pune, sperăm, capăt trăgărilor interminabile prin cari treceau procesele judecate până acum de Consistor.

În 2 August a sosit la Paris Mgr Ceretti, *nunțiul papal al Franței*. Din acest prilej întreagă presa franceză s'a ocupat din nou de chestiunea legăturilor cu Scaunul apostolic, arătând mult respect și chiar simpatie față de bine cunoscutul diplomat, care vine ca după atâta vreme să lege iarăși mai strâns Franța catolică de Scaunul lui Petru.

□ □ Foia „Unirii“. □ □

O enciclică papală.*)

— În amintirea sfântului Dominic. —

Dupăcum se știe — așa urmează Sf. Părinte după o mică introducere — Mântuitorul nostru Isus Hristos nu a rânduit pentru lățirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ decât un singur mijloc, *predicarea evangheliei*, sau cuvântul viu al apostolilor săi, cari aveau să răspândească învățătura divină în toate părțile lumii. „Învățați toate popoarele“ (Mat. 28, 19), și „predicați evanghelia la toată făptura“ (Marcu 16, 15). Astfel s'a ajuns prin predica apostolilor, și în deosebi a sf. Pavel, căreia i-a urmat apoi doctrina și disciplina părinților și învățătorilor bisericii, că mintea oamenilor s'a luminat prin lumina adevărului, iar inima s'a predispus spre toate virtuțile. Folosind și sf. Dominic același mijloc spre mântuirea sufletelor, și-a propus să îndemne și pe alții la urmarea acestei căi; de aceea a impus ordului pe care l-a întemeiat ca pe lângă cele trei voturi obișnuite, al sărăciei, al curățeniei și al ascultării,

*) În 6 August a. c. s'au împlinit 700 ani de când s'a stins la Bologna sf. Dominic, întemeietorul ordului Predicatorilor, numit după dânsul și al Dominicanelor. Din acest prilej, Papa Benedict al XV-lea a ținut să comemoreze amintirea marelui sfânt prin o frumoasă enciclică, din care am crezut că e bine să dăm părțile mai însemnate. N. R.

membrii lui să se mai dedice și studiului și predicării neconținute a adevărului.

Trei sunt calitățile particulare ale *predicării dominicane*: învățătura cu adevărat temeinică, o alipire extraordinară față de Scaunul apostolic și o cinstire deosebită a Preasfintei Fecioare și de Dumnezeu Născătoare Maria.

Sf. Dominic s'a simțit chemat la preoție din fragedă tinereță, dar cu toate acestea nu s'a dedicat acestei slujbe până ce, pe urma unui studiu neobosit al filosofiei și al teologiei la școala superioară din Palencia, nu și-a însușit, sub conducerea sf. părinți, pe deplin comorile sf. Scripturi și cu deosebire cele din epistolele sf. Pavel. Așa că, pornind el curând după aceea la luptă cu ereticii, toată lumea a putut să admire nu numai zelul, ci și cunoștințele sale teologice; ereticii cercau pe toate căile și cu toate întorsăturile să slăbească tăria dogmelor, dar cu toate acestea erau învinși și convertiți la adevăr. Deosebit s'a distins în privința aceasta la Toulouse, cuibul ereticilor, unde s'au adunat cei mai învățați dintre ei. Cu multă putere s'a opus aici, el și cu soții săi, încăpăținatei învățături eretice, pe care nu numai că s'au priceput s'o combată, dar au reușit chiar să readucă pe foarte mulți în sinul bisericii. În această luptă pentru credință i-a venit însuși Dumnezeu în ajutor, când la provocarea ereticilor, ca fiecare să arunce în foc propria carte de învățatură, s'au prefăcut toate în cenușă afară de cartea adevărului, aruncată de dânsul. În felul acesta a scăpat Europa,

mulțumită activității sf. Dominic, de erezia Albigenzilor.

Cu învățatură cât mai temeinică a voit el să știe și pe fiii săi sufletești. De aceea, îndată dela început a căutat să așeze casele ordului cât mai aproape de cele mai vestite școli ale vremii, pentru ca astfel învățăceii săi să se poată perfecționa cât mai ușor în toate ramurile de știință, și pentruca un număr cât mai mare de academicieni să se alăture mănăstirilor sale. În chipul acesta instituția dominicană a trecut dela început ca un ord de învățați, care de fapt și-a dat întotdeauna silința să repare pagubele făcute prin erezii și să lătească cât mai mult lumina credinței creștine; este doar știut, că nimic nu face mai mari greutatea mântuirii sufletelor, decât tocmai necunoașterea adevărului și zăpăceala convingerilor. Nu e mirare deci, că acest nou și puternic apostolat a atras asupra sa pîlvirea și atențiunea tuturor; deoparte el răzima pe evanghelie și pe învățătura părinților, iar de altă parte se recomanda prin bogăția neîntrecută a cunoștințelor celor mai avansate.

S'ar putea chiar spune, că însași înțelepciunea dumnezească s'a comunicat lumii prin rostul fiilor sf. Dominic, pentrucă dintre ei au ieșit cei mai însemnați crainici și apărători ai înțelepciunii creștine, ca bunăoară un Hiacint din Polonia, Petru martirul, Francisc Ferreri; apoi uriașii gândirii și bărbaii stăpâni pe cele mai înalte științe ca Albert cel mare, Raymund de Pennaforte, Toma de Aquino. Mai cu seamă prin acest din urmă fiu al sf. Dominic s'a în-

La sfârșitul lui Iulie (23—28) s'au ținut în Fribourg-ul Elveției mari serbări catolice în cinstea fericitului Petru Canisius, apostolul de acum 400 ani al Germaniei și al Austriei. Simultan s'a ținut și congresul general al catolicilor din Elveția, precum și congresul preoților membrii ai asociației preoțești „Sfânta Inima alui Isus”. Cu 2 zile înainte se ținuse o conferință internațională a studenției catolice, care a luat frumoase hotărâri pentru legăturile din viitor dintre studenții catolici ai tuturor țărilor. Un comitet central s'a constituit în acest scop cu reședința în Fribourg, care lucrează sub deviza: P. x romana.

Catolicii ceho-slovaci pregătesc mari serbări pentru luna Septemvrie a acestui an, când se împlinesc o mie de ani dela moartea de mucenită a sfintei Ludmilla, patrona Bohemiei. Osemintele ei se găsesc în biserica sf. George din Praga, unde s'au adus mai pe urmă și acele ale sf. Venceslau, marele ei fiu, a cărui cult întrece chiar și pe acela al mamei sale. Într-o vreme, când biserica din Ceho-Slovacia este mult slăbită prin agitațiile hussite, însoțite de cercurile socialiste și francmasonice, serbările din Septemvrie, cari vor uni atât de frumos sentimentul catolic cu cel național, vor contribui probabil foarte mult la consolidarea situației bisericii catolice din această țară.

Inaltul comisar al republicii franceze din Siria, generalul Gouraud a fost distins din partea papei cu marea cruce militară a sf. Gregoriu cel mare.

Săptămâna politică.

Pe urma vacanțelor luate de bărbații politicii cei mai de seamă, politica internă s'a redus la manifestări de puțină importanță. Câte un discurs mai însemnat, ca cel dela Iași al fruntașului liberal Mărzescu, ori ca

durat Dumnezeu să lumineze în chip deosebit biserica sa. De aceea știința profesată de ordul acesta s'a bucurat totdeauna de foarte mare cinste și el a câștigat cea mai înaltă distincție când învățătura sf. Toma a declarat-o biserica de a sa, aducându-i cele mai alese laude ale papilor și teologilor și propunându-l ca măiestru și patron al școlilor catolice.

Cu acest zel înfocat pentru păstrarea și apărarea credinței a unit sf. Dominic cel mai mare devotament față de Scaunul apostolic. Este cunoscut, cum, după ce sfântul ingenunchiase înaintea lui Inocențiu III. spre a-și închina toate puterile pentru apărarea papalității, acest antecesor al nostru l-a visat în noaptea următoare susținând cu umerii săi zidurile bisericii din Lateran, cari amenințau cu cădere. Mai știm apoi din istorie, că ocupându-se el de educația ucenicilor săi nu a uitat să adune în jurul său mireni zeloși și cu frica Domnului, o adevărată oștire pentru apărarea bisericii și pentru combaterea ereziilor. De aici s'a născut ordul al treilea (terțiar) al sf. Dominic, care, prin lățirea râvnei pentru desăvârșirea creștină între mireni, a adus bisericii foarte mult bine și nu puțină glorie.

Credința aceasta față de Scaunul lui Petru a trecut ca o scumpă moștenire dela fundator și părinte asupra fiilor. De câteori a avut biserica să sufere pe urma răspândirii unor răutăți, pe urma anumitor mișcări din sinul popoarelor, ori a nedreptăților principilor, Scaunul acesta apostolic a găsit în Dominicani totdeauna apărători energici ai adevărului și ai dreptății,

răspunsul ce i-a dat ministrul Argetoianu, și o seamă de călătorii semnificative și cu tâlc făcute de oamenii guvernului prin provinciile unite și mai ales pela noi în Ardeal, arată însă că liniștea este numai o liniște aparentă, premergătoare furtunii.

— Se vede, că guvernul a înțeles, că încoronarea nu se va putea face sub oblăduirea lui, și de aceea se caută acum fel de fel de pretexte pentru amânarea ei. Ca autor al acestor manopere e socotit d. Take Ionescu, care ține acum interimatul prezidenției Consiliului de miniștri.

— Luniă trecută, în 8 August, s'au început la Paris ședințele foarte importante ale Consiliului Suprem. O mulțime de chestiuni urmează să fie soluționate prin acest mare sfat dela Paris, la care România nu este până acum invitată. Acum se discută chestia Sileziei, fără îndoială cea mai însemnată între toate, asupra căreia părerile Angliei, mai favorabile Germaniei, diferă esențial de cele franceze, așa că nu este eschis, ca hotărârea ce să va lua să nu fie definitivă și atunci această chestiune va mai face încă mult necaz European.

— Pe frontul greco-turc ostilitățile au încetat deocamdată. Se fac însă mari pregătiri pentru înaintarea armatei grecești spre Angora, evacuată din partea Kemaliștilor, cari s'au mutat la Cesarea. Un alt plan este, ca Grecii să ocupe Constantinopolul, din care ar face apoi capitala noului lor imperiu.

— Pacea irlandeză nu este încă un fapt împlinit. Nizuințele bune din ambele părți se lovesc acum iarăși de rezistența provinciei Ulster, care nu se învoește nici cum să se despartă de Anglia. Cu toate acestea se speră, că în urmă va birui spiritul păcii.

— Guvernul și parlamentul jugoslav a dizolvat partidul comunist, anulând 58 de mandate parlamentare ale acestuia. Legea care s'a adus referitor la comuniști, îi eschide nu numai din parlament, ci din toate consiliile comunale și din funcțiunile publice. Fiind vorba de o parte însemnată a populației, nu este eschis să se producă o reacțiune.

tății, cari i-au ajutat să salveze respectul datorit autorității sale. Cine nu știe cât de minunată a fost, chiar în această privință, atitudinea acelei feciorelnice ucenice a sf. Dominic, a sf. Catherina de Siena, care însuflețită de dragostea lui Isus Hristos, a putut, cu imense greutate, ce nimeni n'a putut face, să înduplece adecă pe papa ca după 70 de ani să se rentoarcă la rezidența sa din Roma; și tot ea este, care pe timpul dureroasei schisme apusene a ținut atâtea suflete cu credință față de papa cel legitim.

Și pentru a nu mai aminti alte fapte glorioase, nu putem să nu amintim, că ordul dominican a dat sf. Scaun 4 papi mari, dintre cari cel din urmă, sf. Piu V. și-a câștigat merite neperitoare pentru biserică și omemime; la stăruințele lui s'au unit adecă puterile principilor creștini cu armatele sale, zdrobind la insulele echinadice pentru totdeauna puterea Turcilor — și aceasta sub seutul Preasfintei Fecioare, care de atunci a început să fie intitulată „Ajutorul creștinilor”.

Și cu aceasta s'a atins și a treia calitate particulară a predicării dominicane: adecă cinstirea deosebită a maicii Domnului. Documentele acelei vremi ne confirmă anume, că sf. papă a aflat printr-o viziune supranaturală, că biruința dela Lepanto s'a câștigat în acel moment, când societățile pii de pe întreg rotogolul pământului ceruseră prin rugăciunea rosariului, ajutorul Preasfintei; este rugăciunea introdusă de sf. Dominic, pe care apoi Dominicani au lățit-o în lumea întreagă.

O chestiune locală.

Crisa de locuințe aci la Blaj o știm cu toții și mulți o simt chiar foarte dureros.

Chestiunea terenelor, unde s'ar putea ridica clădiri nouă ne preocupă de atâteaori în conversațiile și discuțiile zilnice.

Ei bine! Pornind dela un caz concret, dela cererea de concesionare a clădirii Dlui S. K. în colțul de lângă „podul minciunilor”, comisiunea de înfrumșețare a orașului și cu proprietarii intravilanelor cu frontul către ulița lungă și cu grădinile către linia ferată au pus în discuție generală deschiderea unei străzi nouă prin dosul acestor grădini, față în față peste linia ferată cu strada „republicei”.

Comisiunea de înfrumșețare și-a spus verdictul său: clădirea proiectată a Dlui S. K. să se concesioneze de către cei în drept numai în așa chip, cât să nu se prejudece deschiderii unei noi străzi în aceea parte a orașului, va să zică: între noua clădire proiectată și între scarpa Cfr. să rămână atâtea loc, cât să se poată deschide un drum cum se cade! — Iar proprietarii intravilanelor din strada lungă, cu grădinile lor lungi, convocați la o consfătuire pe Dumineca proximă, credem că își vor înțelege interesele proprii, atunci când renunțând la 3—4 metri de teren, vor câștiga posibilitatea de a-și valora fundurile grădinilor ca terene de clădire.

Calculez în grabă mare, că acolo s'ar putea clădi cel puțin 20—25 locuințe frumoase; lungimea străzii ar fi ceva mai mare chiar de cât „calea Regele Ferdinand I”, și ar fi întreținută de o altă nouă stradă, în prelungirea „ulii mici”, și legată cu un pod peste linia Cfr. pentru pietoni cu strada „republicei”!

Și până la alte proiecte de dezvoltare a orașului, acesta este punctul prim ce trebuie realizat: pentru locuințe particulare e cel mai potrivit loc.

Să grijim însă cu toții, să nu se mai repete greșelile trecutului!

Drom.

Stăruind apoi mai pe larg asupra introducerii rugăciunii rosariului, îmbrățișată cu atâtea căldură de papii tuturor vremilor, Sf. Părinte continuă a spune, că creațiunea sf. Dominic nu este în zilele noastre mai puțin actuală decât pe vremea când s'a produs. O știți, iubii frați, spune el, cât de mulți sunt azi, cari din lipsa pâinii vieții, a învățăturii divine, mor aproape de foame; cât de mulți sunt, cari duși de aparențe s'au înstrăinat de credință prin cele mai variate greșeli. Pentruca preoțimea să poată corespunde, așa cum se cere, tuturor acestor cerințe, prin predicarea cuvântului dumnezeesc, deoparte trebuie să fie plină de dorința fierbinte a mântuirii sufletelor, dar de altă parte trebuie să aibă o temeinică cunoștință a lucrurilor dumnezeiești. Cât sunt de mulți fiii nerecunoscători și necredincioși ai bisericii, cari din ignoranță ori din răutate s'au făcut dușmani ai locuitorului lui Hristos, și cari trebuie readuși la sentimentul de iubire față de părintele comun al creștinătății. Și pentru a sana acestea și alte rele ale timpurilor noastre, cât de mult avem, în sfârșit, lipsă de scutul matern al Mariei!

De încheiere Sf. Părinte îndeamnă pe toți fiii sf. Dominic să muncească din toate puterile pentru a se face tot mai vrednici de numele marelui lor fondator.

Papa Benedict al XV-lea.

Cereți pretutindeni „Unirea”!

Știri mărunte.

Personale. Pe urma numirii noului vicar general, s'au făcut în administrația centrală a arhiepiscopiei de Blaj următoarele schimbări: pâr. canonic *Dr. Alexandru Nicolescu* a fost numit președinte al Reuniunii de misiuni; comisiunea pentru examinarea profesorilor de religie va fi prezidată de pâr. canonic *Dr. Ioan Bălan*, iar de președinte a forului matrimonial de a II instanță pentru arhiepiscopie a fost numit pâr. canonic *Dr. Victor Macaveiu*.

— Veneratul Ordinariat arhiepiscopesc a numit de parohi pe următorii administratori parohiali: *Iuliu Grama* din Chiheriul de sus, *Parteniu Grama* din Sidrieșul mic și *Cornel Oșiel* din Buciumi.

Locale. Măine, Dumineca a opta după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Dr. Iuliu Florian*, secretar mitropolitan; iar Vineri, Schimbarea la față, pâr. canonic *Dr. I. Bălan*.

— Dumineca trecută a cântat la liturghie corul orfanilor de război, făcând cea mai bună impresie asupra asistenței întregi. Din partea noastră nu putem decât să laudăm gândul bun al conducătorilor orfelinatului de-a deprinde pe micii orfani cu lucruri atât de folositoare.

Chestiunea școlilor confesionale s'a discutat în ultimul consiliu de ministri ținut în 6 August la Sinaia, sub prezidiul dlui Take Ionescu. O hotărâre definitivă cu privire „la subvenționarea școlilor confesionale”, se va lua după cum spune comunicatul dat, numai într'un alt consiliu, care se va ține la 15 August în București. Să sperăm, că această hotărâre va fi de așa, încât să poată fi numită cu drept cuvânt „definitivă”.

Congresul învățătorilor ardeleni, anunțat la Cluj pe zilele de 6—7 August, s'a ținut cu participarea unui mare număr de învățători și a tuturor autorităților locale, cari i-au dat toată atențiunea. Deosebit interes a trezit inaugurarea solemnă a „Casei învățătorilor”, unde se vor adăposti pe viitor fiii de învățători cari studiază la universitate. Discuțiile dela congres s'au urmat în cadrul programului, fiind ținute la înălțime. S'a discutat și chestiunea statificării, hotărându-se ca printr'un memoriu să se ceară autorităților bisericesti să se invoiască la statificare. Asupra acestui memoriu vom reveni.

Un apel al Academiei române. Se face pentru restaurarea casei în care a locuit *Vasile Alexandri* și pentru ridicarea unei capele deasupra osemintelor lui, adăpostite încă tot sub baraca provizorie de scânduri din 1890. Academia fiind azi în imposibilitate de a suporta cheltuielile necesare, mai ales că ele reprezintă azi o sumă însemnată, apelează la institutele și persoanele cu dare de mână pentru a putea ridica un monument vrednic de amintirea „bardului dela Mircești, care a cristalizat în versuri nemuritoare bucuriile și virtuțile poporului, durerile și aspirațiunile neamului românesc, timp de aproape o jumătate de secol”. — Sumele dăruite se primesc la casierie Academiei (București, Calea Victoriei 135).

Dinasticismul român s'a dovedit, nu se putea mai grăitor, cu prilejul plecării Suveranilor noștri în străinătate, când țărani din jurul Aradului au ținut să facă, din proprie inițiativă, paza trenului regal pe tot parcursul dela Arad până la granița țării. Adânc mișcați de acest măreț act de devotament, Suveranii se vor întoarce de sigur cu mult drag în țară, ai cărei fii le arată atâta dragoste.

Un monument al geniului latinității s'a desvâlit de curând, în fața reprezentanților

tuturor popoarelor latine, la Paris. A fost o înălțătoare serbare, la care ministrul de război francez Barthou a știut să evoace într'un chip deosebit de frumos ideile cari unesc aceste popoare ale Romei, unite între altele și prin legăturile aceleiași credințe romane. „Facă și și celalalte rase, așa a încheiat ministrul, monumentul lor! Evanghelia noastră latină, ai cărei martiri ne-am adunat să-i comemorăm, nu va trebui nicicând să roșească pe urma unei asemănări cu produsele unei alte civilizații”.

Cercetășești. Un grup de 23 cercetăși din Blaj, Brașov, Târgu-Murăș și Cernăuți a făcut sub conducerea comandantului cohorții de cercetăși din Blaj, d. profesor Coriolan Suci, o *escursiune* de 2 săptămâni, vizitând orașele București, Brăila, Galați, Sulina și Constanța.

— În zilele de 13—5 I. c. vor avea loc la Sibiu *mari serbări și concursuri* ale cercetășilor din toate cohortele din România. Ele vor fi prezidate de A. S. R. principele Carol. Din partea cohorții din Blaj vor participa 3 patrulare (18 cercetăși), sub conducerea alor trei profesori.

Învățământul din Basarabia. După declarațiile dlui P. Erhan, directorul general al învățământului din Basarabia, în această regiune sunt: 67 de licee, dintre cari 30 particulare; 32 de școli medii, dintre cari 5 ale minorităților; și 1500 școli de adulți. Numărul învățătorilor din această provincie este de 3200.

Aviz școlar. Direcțiunea școlii normale din Blaj ne roagă, să anunțăm, că tinerii primiți până în 10 Septembrie c. la această școală vor avea burse dela stat, așa că cea mai mare parte a cheltuielilor de întreținere în internat (1500 lei pe an) se va acoperi din ajutorul primit. Cererile de primire să se facă cât mai curând și să fie instruite cu următoarele documente: 1. Certificat de botez dela biserică și de naștere dela matriculantul civil. 2. Certificat școlar despre absolvirea alor 4 clase liceale ori civile (medii). 3. Certificat despre starea materială și familială (numărul copiilor) a părinților. 4. Certificat de moralitate dela preot.

Comerțanții români din Ardeal, cari au asociația lor a parte, vor ține în 23 August la Sibiu (sala cea mare a Asociației) *adunarea generală*, la care invită pe toți membrii asociației, precum și pe toți, cari se interesează de înaintarea comerțului și industriei române.

Pentru învățători. Revizoratul școlar din județul Târnava mică ne roagă să avizăm pe învățătorii de stat și confesionali din județ, că își pot ridica salariul pe luna August dela revizorat în *Diciosânmărtin*.

NECROLOG.

Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor prietinelor și cunoșcuților încetarea din viață a iubitului nostru frate și soț

DIONISIU FLORIANU,

general de brigadă i. r.,

întâmplată la Viena în ziua de 13 Iulie c.

Fie-i țerina ușoară.

Raeovița, la 16 Iulie 1921.

Familia Florianu.

Cetiți și răspândiți:

„Unirea”!

Internatul liceului „Petru Maior” din Gherla

Condiții de primire.

1. Anul școlar viitor vor fi plasați în internat 70 elevi.

2. Primirea se va face în baza unei petiții timbrate și instruite cu următoarele documente: Certificat școlar, certificat dela medicul de plasă despre sănătatea deplină a elevului, obligațiune semnată de părinți sau tutori în față de martori, prin care iau obligamentul de a solvi la timp toate taxele de întreținere. Petițiile se vor înainta până la 20 August.

3. Taxa de întreținere se fixează în raport cu preșurile de prezent și va fi anual 1100 lei, care se vor plăti în trei rate: una la început, a doua la 1 Noembrie, și a treia la 1 Februarie. Afară de aceasta fiecare elev va mai plăti pentru instalare suma de 70 lei anual și 20 lei pentru pagube.

4. Taxele se pot plăti și în natură cu alimente calculate în prețul pieței la ziua plățirii.

5. Elevii cu progresul bun la studii și cu purtarea bună care vor dovedi, prin certificat comunal, că sunt lipsiți vor înainta cerere pentru a fi primiți cu taxă redusă de 1000 lei sau 700 lei anual. Pentru elevii săraci și buni sunt rezervate 10 locuri gratuite, iar pentru doi fii de țaran o taxă foarte redusă constătatătoare mai mult din alimente.

6. E obligator pentru fiecare elev să aducă la intrarea în internat 150 kgr. grâu, 20 kgr. cucuruz, 25 kgr. fasole, 60 kgr. cartofi, 3 kgr. unsoare, 6 kgr. săpun, și 60 ouă, iar după vacanța de Crăciun va mai aduce fiecare 100 kgr. grâu, 4 kgr. unsoare și 40 ouă.

Alimentele se pot plăti cu bani, luându-se ca bază prețul pieței din ziua plățirii. Cei ce nu vor plăti rata îndată la intrare, nu vor putea fi primiți în internat. În caz de primire părinții anticipă suma de 300 lei, având numai așa drept la rezervarea unui loc.

7. Elevii vor aduce cu sine afară de albiturile trebuitoare o păreche de ghetete, una de pantofi de lână, 2 perini cu 4 fețe de perină (cuverturi), un șol gros de lână, 2 cearșafuri, 3 ștergare, piaptăn, perii de dinți de haine și de ghetete, o față de masă, 2 cămăși de culcat, cari în interesul propriu vor fi provăzute cu monogram sau număr. Despre toate acestea va aduce fiecare elev inventar în două exemplare, care la predare va fi semnat de garderobieră și apoi un exemplar predat administratorului internatului. Fără acestea elevii nu vor putea fi primiți în internat.

8. Direcțiunea liceului împreună cu administrația internatului își rezervă dreptul de a spori taxele sau a le scădea după schimbarea pieței, iar părinții sunt obligați a se supune acestor dispoziții. (20) 1 1.

9. Dacă vre-un elev ar părăsi internatul în cursul anului din vre-un motiv serios, sau ar fi eliminat, părinții sau tutorii sunt obligați a plăti întreținerea încă timp de o lună dela data ieșirii. Din taxele plătite înainte pe un sfert de an, nu se restituie nimic. La plățirea ratelor părinții vor avea să observe cea mai strictă punctualitate. *Eforia școlară.*

